

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32**
**FACTORS AFFECTING STUDENTS' DROP OUT IN SCHOOL,
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 32**

วชิราภรณ์ โอนไธสง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็น และศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มจากประชากรตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 468 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .958 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรมนักเรียน และด้านโรงเรียนและสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีสถานภาพตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านโรงเรียนและสภาพแวดล้อม คือ โรงเรียนควรติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อจะได้แก้ปัญหาได้รวดเร็ว ทันท่วงที ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ครูไม่ควรมอบหมายชิ้นงานมากเกินไป เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความท้อถอย ด้านพฤติกรรมนักเรียน คือ นักเรียนมักขาดเรียน หนีเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนบ่อยครั้ง จึงต้องออกกลางคัน และด้าน ครอบครัว คือ นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติซึ่งไม่ใช่บิดามารดา ทำให้ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร

คำสำคัญ: การออกกลางคันของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and to compare the administrators, and teachers' opinions towards factors affecting students drop out in school, under the secondary educational service area office 32, classified by status, positions and school size. The samples were 468 people selected by the Table of Krejcie & Morgan. The research instrument was a questionnaire with its reliability at .958. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

and standard deviation. The study revealed as follow:

1. The administrators' and teachers' opinion towards concerning factors affecting students drop out under the Secondary Education Service Area Office 32, were at high level. After considering at each aspect, it was found that factor of the family, student's behavior and school and environment factors were at high level and the factor of teaching process was at a moderate level.

2. The opinions of the administrators and teachers with different status and positions and who worked in the schools with different sizes towards the concerning factors affecting students' drop out were not different.

3. The opinions of the administrators and teachers towards the concerning factors affecting students' drop out under the Secondary Education Service Area Office 32 were that in the school and environment factor, school should pay attention to the students continuously and systematically in order to solving a problems suddenly. For the teaching process factor, teacher shouldn't have too many assignments. For the student behavior factor, students always don't participate class and don't follow school rules then they have to be school's drop out. For the family factor, students live without warmth because they live with parent who is not their father and mother.

Keywords: Students' drop out, Secondary Educational Service Area Office 32

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าทางสังคม เศรษฐกิจของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญและเล็งเห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการที่ประชากรภายในประเทศมีการศึกษาน้อย ซึ่งจะทำให้เกิดความสูญเสียต่อประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายขยายการศึกษาให้เด็กไทยได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้วางแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐเน้นให้คนไทยมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพแม้ว่าบุคคลจะมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติภาษาเพศอายุก็ตาม และถือว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

ปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นทุกยุคทุกสมัยคือ ปัญหาที่เด็กส่วนหนึ่งศึกษาเล่าเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ แม้ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคมจะค่อนข้างให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสและการส่งเสริมด้านการศึกษแก่เด็กและเยาวชน แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสังคมดูเหมือนจะยังไม่สามารถยืนยันได้ถึงความสำเร็จของภารกิจด้านการขยายโอกาสและการส่งเสริมด้านการศึกษาเสียทีเดียว ที่เป็นเช่นนี้เพราะยังมีนักเรียนอีกจำนวนไม่น้อยที่ออกจากระบบการศึกษากลางคัน โดยสาเหตุหลักๆ ที่เลิกเรียน อาทิ ต้องอพยพตามผู้ปกครอง หาเลี้ยงครอบครัวฐานะยากจน ติดยาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ และแม้ว่ารัฐบาลจะได้พยายามให้ความช่วยเหลือปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นในการศึกษา เช่น ชุดนักเรียน แบบเรียน ค่าอาหารกลางวัน แต่ปัญหาการออกกลางคันเหล่านี้ก็ยังคงมีอยู่ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2554)

จากข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 - 2550 พบว่า จำนวนนักเรียนออก

กลางคันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยปีการศึกษา 2550 มีการออกกลางคันมากที่สุดถึง 122,130 คน คิดเป็นร้อยละ 1.68 ของนักเรียนต้นปี และลดลงเล็กน้อยในปีการศึกษา 2551 และลดลงในปีการศึกษา 2552 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 0.70 ของนักเรียนต้นปี ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญของการออกกลางคันของนักเรียนรวมทั้งประเทศในปีการศึกษา 2552 ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการอพยพตามผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 18.00 ของจำนวนนักเรียน ออกกลางคันทั้งหมด รองลงมาสาเหตุจากปัญหาครอบครัว และปัญหาในการปรับตัว ร้อยละ 12.78 และ 10.21 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ยังมีประเด็นสาเหตุการออกกลางคันที่น่าสนใจ คือ สมรสแล้ว ซึ่งมีสูงถึง 3,259 คน คิดเป็นร้อยละ 6.58 ของนักเรียน ออกกลางคันทั้งหมด (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2554)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (2555 ; 2556) รายงานข้อมูลนักเรียนออกกลางคันราย โรงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ดังนี้ นักเรียนออกกลางคัน ปีการศึกษา 2554 – 2556 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนทั้งสิ้น 917 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนทั้งสิ้น 974 คน รวมทุกระดับชั้นมีนักเรียนออกกลางคันทั้งสิ้น จำนวน 1,891 คน จากจำนวนนักเรียนต้นปีทั้งหมด 198,567 คน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีนักเรียนจำนวนมากที่ต้องออกกลางคันเนื่องจากปัจจัยทางสังคม ครอบครัว ตัวนักเรียน การจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมที่ต่างกันออกไป นักเรียนที่ออกกลางคันทันทีเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางสังคมต่างๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ ปัญหายาเสพติด ฯลฯ

การออกกลางคันของนักเรียนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 3,402 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 178 คน และครู จำนวน 3,224 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มจากประชากรตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 468 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 123 คน และครู จำนวน 345 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้รับคำปรึกษา คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ไม่ใช่กลุ่ม

ตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .958 ซึ่งมีค่าสูงและผ่านเกณฑ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จากนั้นนำหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แจงโรงเรียนในสังกัด โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรมนักเรียน และด้านโรงเรียนและสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดการติดตามประสานงานในการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ครอบครัวมีปัญหา ผู้ปกครองหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หลักสูตรของโรงเรียนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกันและปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นมากที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านโรงเรียนและสภาพแวดล้อม คือ โรงเรียนควรติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อจะได้แก้ปัญหาได้รวดเร็ว ทันการณ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ครูไม่ควรมอบหมายชิ้นงานมากจนเกินไป เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความท้อถอย ด้านพฤติกรรมนักเรียน คือ นักเรียนมักขาดเรียน หนีเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องออกกลางคัน ด้านครอบครัว คือ ครอบครัวแตกแยก นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติซึ่งไม่ใช่บิดามารดา ทำให้ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงว่า ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่มีปัญหาในด้านต่างๆ เช่น บิดามารดาหย่าร้าง ฐานะทางเศรษฐกิจ สัมพันธภาพภายในครอบครัว ฯลฯ โดยเฉพาะนักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ นักเรียนย่อมประสบกับภาวะความเครียด ความไม่มั่นคงทางด้านอารมณ์และจิตใจ ขาดความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเรียน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนต้องออกกลางคัน และยังส่งผลให้นักเรียนขาดผู้รับผิดชอบในการส่งเสริม

ให้เรียนอีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชิซาพัซซ์ โกสิย์รัตน์ภิบาล (2555) ที่ได้ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนบ้านจันทเขลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 6 ด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสถานภาพของผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ฐานะของครอบครัวไม่ดี และรองลงมาคือขาดผู้รับผิดชอบส่งเสียให้เรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของภุมริน บุญทวี (2548) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางครอบครัวและพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนอาชีวะเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างมาก นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเคียร์นีย์ (Kearney, 2008) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน พบว่า ครอบครัวและตัวแปรทางสังคม เป็นปัจจัยที่สำคัญ ความยากจนส่งผลถึงการออกกลางคันของนักเรียนโดยตรง สัมพันธภาพทางครอบครัวกับพัฒนาการด้านการศึกษาของเด็กมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางวิชาการและความสนใจของเด็กโดยตรง

2. จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มีบริบททางสังคมที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาเหมือนกัน ปัญหาต่างๆ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนต้องออกกลางคันจึงมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งทุกโรงเรียนต่างก็ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนทุกขนาดได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดำเนินงานดังกล่าวอย่างมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับงานวิจัยของภวัต สังข์รักษ์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางวันของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ที่มีสถานภาพตำแหน่งและที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ปัจจัยที่มีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านครอบครัวซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ ครอบครัวแตกแยก นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติซึ่งไม่ใช่บิดามารดา ทำให้ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ทั้งนี้เป็นผลมาจากครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคม และปัญหาครอบครัวมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความซับซ้อนและเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการอพยพแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ สังคมไทยซึ่งแต่เดิมเป็นสังคมชนบทมีแนวโน้มเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมาหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาการหย่าร้าง พ่อหรือแม่ต้องเลี้ยงลูกเพียงลำพัง หรือเด็กถูกทอดทิ้งให้อาศัยอยู่ญาติซึ่งไม่ใช่

บิดามารดา รวมถึงการมีปัญหาทางเศรษฐกิจและการให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่การงานมากกว่าครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างเต็มที่ ส่งผลให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น แสวงหาความรักจากผู้อื่นซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้ง่าย เช่น การเรียน การใช้สารเสพติด พฤติกรรมด้านชู้สาว การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทะเลาะวิวาท การติดเกมออนไลน์ เป็นต้น ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชลันธร ราชรักษ์ (2554) ได้กล่าวถึงสาเหตุการออกกลางคันไว้อย่างน่าสนใจว่า เด็กขาดผู้ปกครองที่แท้จริง เด็กที่อยู่ตามลำพัง ไม่มีคนดูแลอบรมบ่มนิสัยก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเสียได้ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญ เพราะเป็นสถาบันแรกที่ขัดเกลาทางสังคมแก่เด็กมากที่สุด ดังนั้นพฤติกรรมจะซึมซับมาจากสมาชิกในครอบครัว และสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (2552) ระบุถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้กล่าวถึงปัจจัยจากสภาพครอบครัว ดังนี้ ครอบครัวเป็นสถาบันหลักของสังคมมนุษย์ มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมภายใน และภายนอกของเด็กและเยาวชน การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดเด็กมีพฤติกรรมเชิงลบ ซึ่งได้สร้างปัญหาให้กับตัวเด็ก และส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงสังคมรอบข้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงดูโดยปราศจากการดูแลเอาใจใส่ การใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ปกครองบีบบังคับสร้างความกดดัน หรือคาดหวังในตัวเด็กมากเกินไปหรือการขาดตัวแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต ทำให้เด็กสับสนและขาดที่พึ่ง รวมทั้งอยู่อย่างไร้ความหวัง ไม่ได้รับการขัดเกลาทั้งกิริยามารยาท ระเบียบวินัยที่ดีพอ จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลกระทบต่ออาการออกกลางคันของนักเรียน หากปัจจัยด้านครอบครัวได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ซึ่งนับว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนย่อมลดลง หรือไม่มีนักเรียนออกกลางคันเลย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. โรงเรียนควรมีมาตรการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มที่มีปัญหาในด้านต่างๆ อย่างทันท่วงที เช่น การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ การให้ครูที่ปรึกษาคัดกรองนักเรียนตั้งแต่โรงเรียนเปิดภาคเรียนที่ 1 และดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อรับทราบปัญหาครอบครัวของนักเรียนตั้งแต่นั้นๆ และหาวิธีช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันการณ

2. ผู้บริหารโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมมือกันพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยการติดตาม ประสานงานในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูเท่านั้น จึงควรมีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น นักเรียนที่ออกกลางคัน พ่อแม่/ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ในลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนโดยศึกษาปัจจัยหลายๆ ด้าน เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุของการออกกลางคันที่ชัดเจนขึ้น และนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการนำข้อมูลจากการคัดกรองของโรงเรียนมาใช้ประโยชน์เพื่อให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจก่อให้เกิดการออกกลางคันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชลันธร ราชรักษ์. (2554). การศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 (ปวช.1) วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์เทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ชิสาทพัชร์ โกสิย์รัตนภิบาล. (2555). การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนบ้าน จันทเฉลิม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูมิริน บุญทวี. (2548). ปัจจัยทางครอบครัวและพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนอาชีวะเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ การบริหารการศึกษา. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภูมิ เพชรศักดิ์ศิริ และ สุวิมล ว่องวาณิช. (2554). ความเสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิชาการ. 14(3) : 14-27.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550, 24 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 15-24.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2555). **เอกสารประกอบกลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพ**. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.
- _____. (2556). **เอกสารประกอบตัวชี้วัดที่ 1.2 ร้อยละของผู้เรียนต่อจำนวนประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น**. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2554). **สถิติการออกกลางคันของนักเรียน ปีการศึกษา 2552**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลักการแนวคิดและทิศทางการดำเนินงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Kearney, C. A. (2008). **School Absenteeism and School Refusal Behavior in Youth: A Contemporary Review**. [Online] Available: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S027273580700133X>. (20 July 2014)